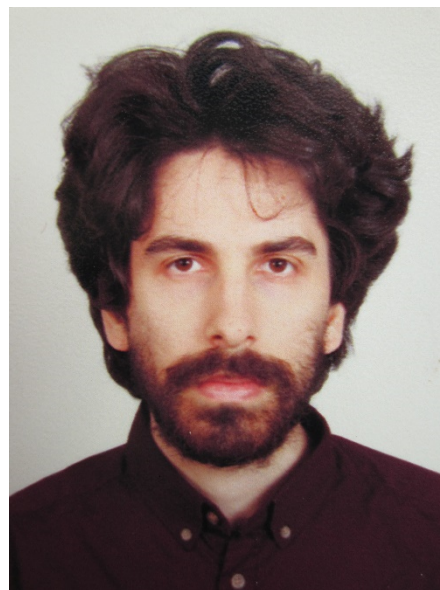

ТРАКИЙСКАТА ХИПАРХИЯ И ВЪПРОСЪТ ЗА ЕТНИЧЕСКИЯ ИДЕНТИТЕТ НА КОННИЦИТЕ В ПТОЛЕМЕЕВ ЕГИПЕТ

Мартин Мишев

1. Въведение

Организацията на конницата в Птолемеев Египет се базира сложна система от военни длъжности, чиято функция е свързана с ефективното разпределение на управленските и оперативни задачи на отделните конни контингенти. Основното военно формирование е хипархията, която е използвана от Александър още в битката при Хидасп през 326 г. пр. Хр., като дава възможност за нов начин на придвижване на кавалерията, вместо традиционното образуване на две крила (Nutt 1993, 261). Според Brunt първоначално Александър е създал 8 хипархии през 328 г. пр. Хр., скоро след смъртта на Клит (Brunt 1963, 45). В Египет хипархията се е състояла от около 400-500 конници. Една от основните специфики, която е характерна за египетската конница през елинистическата епоха е връзката между етноса и хипархията. Тези пет етнически хипархии („тракийска“, „тесалийска“, „македонска“, „мизийска“ и „персийска“) са сформирани вероятно около 235 г. пр. Хр. по времето на Птолемея III Евергет (Fischer-Bovet 2014, 126), като отделни формирания паралелно с номерираните хипархии. В научната литература е възприета тезата, че имената на хипархиите (в частност на тракийската хипархия) не са пряко свързани с етноса, а със стила на въоръжение

(Webber 2011, 93; Рабаджиев 2014, 391). Въпреки това, друга възможност е свързана с идеята, че имената биха могли да бъдат обвързани с етническия идентитет на конниците при първоначалното сформирание на тези бойни отряди (Sidnell 2006). Но до колко доказуемо е, че представителите на тракийската хипархия са били траки, и какви могат да бъдат аргументите за подкрепата на подобна теза? Въпреки сложността при дефинирането на етническия идентитет на новозаселените контингенти в елинистически Египет, високата концентрация на конници с тракийски имена, които са споменати в папирусите дава възможност за нова интерпретация. Упоменаването на някои от тези войни заедно с техните военни рангове показва степента, в която чуждестранните наемници постепенно станат част от редовната египетска армия и се издигнат в йерархията от длъжности.

2. Клерухите и разпределението на земята на конниците

Клерухите в Египет през елинистическата епоха получават от владетеля парче земя (*kleros*). Бивайки военни заселници те стават важна част от новия режим установен от династията на Птолемеите. Тази система дава възможност на новозаселените войници да получат земя срещу задължението да служат в армията. Въпреки че Птолемеите не се нуждаят от рекрутирането на войници от отдалечени региони, те успяват да привлекат различни етнически групи в рамките на Средиземноморието. Вероятно основният фактор за събирането на голямо количество от военни заселници е високото заплащане. Легендарното богатство на Египет става дори и част от владетелската пропаганда (Fisher-Bovet 2015, 4), и въпреки че голяма част от другите елинистически владетели предлагат високо заплащане срещу военна служба Птолемеите успяват да си изградят по-добра репутация като лоялни сред войниците. Двете основни стратегии, които са използвани са заплащането (*misthos* или *opsônon*)¹, както и получената земя (*klêroi*). Ако приемем условно тезата на Bagnall, че клерухите са потомци на тези войници, които Птолемей I успява да събере през първите години на своето управление (Fisher-Bovet 2015, 5) има отделни индикации за възможния произход на тракийските конници и дори хипархията. Ариан споменава, че през 332 г. пр. Хр. 500 тракийски конници пристигат в Мемфис (Arr.Anab. 3.5.1). Конницата е изпратена под командването на Асклепиодор, син на Евник, като трудно може да бъде оспорен факта, че тези войници са включени като формирование в армията на Александър. Допускането на идеята, че част от конниците се останали през 332 г. пр. Хр.

¹ Eadem. Заплащането е възлизало на около една сребърна драхма дневно.

в Египет и техните потомци са станали част от новообразуваната тракийска хипархия е спекулативно, защото е малко вероятно те да са имали подобен избор като част от редовната войска. Трябва да бъде взет също така предвид по-късната съдба на Асклепиодор, за който има данни, че става наместник в Сирия (Arr. 3.6.8). Тези 500 конници не са споменати повече в изворите като самостоятелно формирование. Възможно е да са включени към отряда от одриски конници под командването на Агатон или към т.нар. „*prodromoi*“. Дори и тракийските конници, които постъпват на служба при Птолемеите да не са техни потомци, а резултат от съзнателния стремеж на египетските владетели да привличат чуждестранни войни през ранноелинистическата епоха, тези конници имат косвено значение. Именно те стават свидетели на богатството на Египет, като вероятно изборът на редица войни да станат част от армията на Птолемеите не е случаен.

3. Етническите хипархии

Има няколко документа, които доказват съществуването на поне пет хипархии. След публикуването на фрагмента P.UV Trier S 77-43 (фиг. 1) има възможността за разграничаването на десет хипархии, като дори има данни за тяхната йерархична значимост (Scheuble-Reiter 2014). Според това изследване най-важната хипархия е македонската, която е също така спомената и в документ от 184 г. пр. Хр. (P.Vindob. G

Фиг. 1

40160). Разглеждането на тази хипархия като най-значимата етническа кавалерия трудно може да бъде поставено под съмнение, поради опита, който успява да събере македонската тежка конница по време на похода на Александър. Втора по значимост е тесалийската хипархия. Тесалийците разполагат с една от най-добре обучените конници, които разполагат със значителна конна войска още от IV в. пр. Хр. (Spence 1993, 23). Интересен е фактът, че конник от

Хераклея е споменат като представител на тесалийската хипархия. На трето място

следва да бъде разгледана тракийската хипархия. Хипархията на траките е спомената в папирус (P.Petr. III 112 [f] II):

“ Χαῖρέας Χαῖρέου Περγα[μηνὸς τῆς]

τῶν Θρακῶν ἱππαρχίας δι[ὰ λογευτοῦ]”

Първият логичен въпрос, който следва да бъде зададен е, защо Хайреас, син на Хайреас който е от Пергам, Мала Азия е включен в рамките на тракийската хипархия. Има редица други подобни примери, при които има данни за това, че тези формирования не са изградени единствено от представители на даден етнос (Fischer-Bovet 2014, 127: n. 60). Датата на папируса е около 221 – 220 г. пр. Хр., което е само около 15 години по-късно след първоначалното формиране на етническите хипархии. Дори и да приемем, че при създаването на хипархиите водеща роля е имал етносът, този период не е дори едно поколение. Въпреки това не е по-лесно доказването, че представителите на тракийската хипархия са използвали тракийски начин на водене на бой². Това индиректно влияние вероятно е подвеждащо, поради високият брой на тракийски конници (Scheuble-Reiter 2012, 130 – 134). Другият пример, при който е спомената тракийската хипархия е именно P.UB Trier S 77-43, но реално са запазени само първите пет букви (**Θρακ[ῶν ---]**) (Scheuble-Reiter 2014, 368). Йерархията на конниците е следвана от хипархията на персите (Περσῶ[v ---]) и мизийската хипархия (Μυσιῶ[v ---]). Самият факт, че хипархията на персите е спомената след тази на траките е интересен, но намира ясна корелация с честотата при споменаването на имената.

4. Организацията на хипархията

Организацията на хипархията е ключов елемент в разбирането на реалната роля на военните рангове в конницата. В папирусите са споменати само няколко тракийски имена, но високите длъжности, от които някои от тях са взимали са индикация за възможностите за израстване в йерархията и военната интеграция. Всяка хипархия е командвана от хипарх „*hipparchoi*“ или “*hipparchai*” (Fischer-Bovet 2014, 125). Няма достатъчно информация за това дали хипархиите са командвани от длъжностно лице със същия етнос, но е възможно. Точният брой на конниците в хипархията не е бил фиксиран, поради постоянните реформи през елинистическата епоха, но в научната

² Тезата за дефинирането на начина на водене на бой, като водещ фактор за образуването на хипархията също е проблематична. Така например тарентинските конници “*Tarentinoi*” са разглеждани като пример за кавалерия, която е използвала метателни копия, но те не са споменати тук. Разграничаването на мизийски, персийски или тракийски стил на водене на бой трудно решимо, поради паралелите на използваното оръжие и амуниция.

литература е прието, че техният брой е възлизал на около 400-500³. В папирус (P.Hib.2.198) е споменато името на хипарх Βαστακίλας Σωσιδάτρ[ο]υ, който е включен в списъка траките, които са обитавали Египет през елинистическата епоха (Velkov, Fol 1977, 28: 42). Хипархията е разделена на две крила *ilai* (всяко от които се състои от 200-250 мъже). Отделното крило „*ile*“ е командвано от иларх „*ilarchoi*“ или „*ilarchai*“, като в текстовете се споменава и за друг ранг епииларх „*epilarchai*“. Дискусията относно разликите между тези две длъжности не е приключила в научните среди, но вероятно епиилархът е бил командирът на крилото с повече опит. Няма данни за тракиец, който да е имал подобен ранг, но е запазено името на пеонски конник с името Πολέμων (P.Petr. 2. 35). Друг пример е за мъж от Селимбрия с титлата епииларх (P.Lille I 14). Следващото подразделение са лохосите „*lochoi*“ (крилото е разделено на два лохоса), всеки от които се състои от около 125 души и е командвано от лохаг „*lochagos*“ (Sidnell 2006, 118). Отново се среща и термин епилохаг „*epilochagoi*“, който вероятно е бил по-опитния офицер. Запазени са имената на няколко тракийци с подобен ранг. Единият е Σιτάλκας – Θράξ (P.Petr. 54b new; P.Hib. 1 81), който е споменат в папирус от Арсинойте. Етимологията на името е сигурна индикация за тракийския произход на конния офицер. Другото име принадлежи на Λεύκιος (BGU 6 1266). Датировката на папируса е 203 – 202 г. пр. Хр., като той е открит в Такота, Оксирих. Този ранг дава възможност за тактическата приспособимост на конницата на оперативно ниво (Sidnell 2006, 118). Има запазени сведения, че понякога крилото може да бъде разделено на повече от два лохоса – дори четири с по около 50-60 конници във всеки⁴. Тези оперативни подразделения дава възможност и да се прилага по-ефективно клиновидният строй. Най-малката конна формация е десетката „*dekas*“, която е командвана от *dekanikos*. Автори като Sidnell защитават тезата, че това формирование се състои от 10 конници, теза която трудно може да бъде оспорена, изхождайки от етимологията на формацията. Могат да бъдат разгледани три примера, при които имената на конниците са дадени заедно с етнонима „Θράξ“. Първото име е на „Ατταλος“, който е споменат в папирус с дата 242 – 241 г. пр. Хр. (P.Petr. 2 35). Второто име е „Εβρούζελις“ (P.Hib. 1 81), а третото на Τήρης“ (P.Petr. 2 35 (a)). И трите примера произхождат от Арсинойте. Оперативното равнище на деканикоса не може да бъде разгледано като пример за висок ранг, но е пример, че тракийски конници са ставали част от почти всички нива на военната йерархия. Степента на тази интеграция, както и отговорността, с която са разполагали

³ Eadem.

⁴ Ibidem, 132. Подобен прием е използван от Евмен от Кардия в битката при Параитакена.

тези траки е индикация за техния висок статус в Птолемеев Египет. Възможно е да се предположи, че именно по този начин са се разпространявали тактическите прийоми, които са използвани от кавалериите в Източното Средиземноморие. Спекулативно е да се търсят елементи на тракийското конно въоръжение в елинистически Египет, но примерите за интегрирането на тракийски конници с офицерски рангове е индикация за подобна възможност.

5. Тракийските конници в Древен Египет

Тракийските имена са едни от най-често срещаните в Птолемеев Египет. Според едно изследване (Mueller 2005, 77) те се нареждат на второ място след представителите от Киренайка, като от 1632 случая 199 са на тракийци. Друг детайлен анализ показва сходни резултати (Scheuble-Reiter 2012, 116: Diagramm 4.1). Етносът “Θραῖξ” е засвидетелстван сред всичките четири периоди от 323 до 30 г. пр. Хр. Други изследвания показват, че от около 63,500 гърци, които емигрират в Египет около 40,000 са войници (Cole 2019, 17). Тези наблюдения водят до тезата, че траките са сформирали третата най-многобройна група от имигранти в елинистически Египет след гърците и македоните. Анализирайки тези данни в контекста на отдалечеността на Тракия като географско положение трябва да е имало специфични фактори, които са довеждали до тази висока концентрация. Така например траките са имали висока репутация като наемници. Разграничаването на тракийските имена спрямо имената на останалите конници става основно чрез два метода:

- Чрез ономастиката. В папирусите са засвидетелствани типично имена като: Σεύθης, Τήρης, но също така и Διζάλης, Διζάλορις, Ἰοάζελμις, Ἐβρύζελμις и др. Безспорният произход на тези имена, както и наблюдението, че те се срещат и след няколко поколения е индикация, че траките запазват част от своя идентитет.
- Част от имената се срещат заедно с етнонима “Θραῖξ”.

Фиг. 2

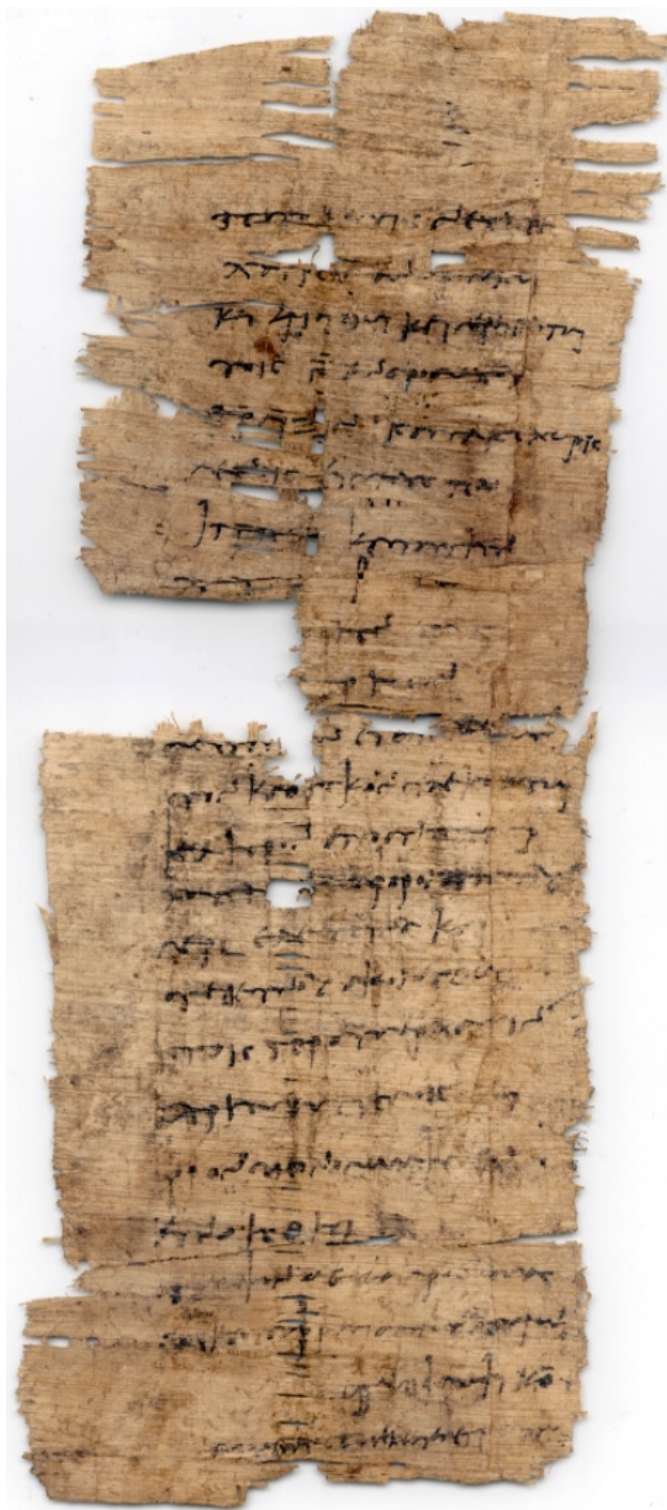
В изследването на В. Велков и Ал. Фол са разграничени около 20 конници от Тракия, които са били на служба при Птолемеите. Към тези данни могат да бъдат добавени и някои войници които са споменати в контекста на хипархиите. Друг важен критерий е и количеството земя, което получават конниците. При анализа на данните за площта на парцелите могат да бъдат открити следните зависимости: конните войни получават земя възлизаща на 100 арури в периода до 220 г. пр. Хр., като след това конниците получават земя или с площ 70 или 80 арури⁵. От

друга страна делът на пехотинците е едва 30 или 25 арури, а хората с египетски произход

⁵ Една арура възлиза на около 2,756 кв. м.

получават едва от 5 до 20 арури. Допълнително уточнение дава наблюдението, че 70 арури получават представителите на етническите хипархии, номерираните хипархии получават 80 или 100 арури. (Fischer-Bovet 2014, 131; 212). Ако добавим тези наблюдения за начина на разпределение на земята публикуваните около 20 тракийски конници нарастват до над 50. Подобно количество дава възможност за по-подробен анализ процеса на включването на конниците в редовите войски. Относителният дял на конниците, които са собственици на 70 арури е сравнително нисък спрямо броя на конниците в номерираните хипархии, което показва че траките често не са включвани в рамките на етническите хипархии. От друга страна е особено висока концентрацията на тракийски конници във втората половина на III в. пр. Хр. Тези наблюдения дават основания на автори като S. Cole да разгледат някои паметници от Тракия като живописната украса от Казанлъшката и Александровската гробница, както и някои македонски гробници, като косвени паралели на погребални релефи (Фиг. 2) и рисуван фриз от Александрия

(Cole 2019). Скептичен съм обаче, че подобни прилики в изкуството могат да бъдат доказателство за новозаселените войници в Египет, защото могат да бъдат разгледани като общи елементи, които стават характерни за елинистическата живопис.

Фиг. 3

Съдържанието на повечето от папирусите може да бъде класифицирано като административни документи. Относително висок процент от текстовете е открит при Арсинойте, Магола и др. Така например процесът на получаване на земя срещу служба е засвидетелстван в папирус P.Duk inv. 318 (**Фиг. 3**). Споменати са като тракийци трима братя Андромах, Аристай и Парайбат, които са синове на Андромах. Всичките трима братя стават собственици на 80 арури земя, като въпреки гърцизираните имена етнонима “**Θραῖξ**” е индикация за техния произход. Подобен пример показва надеждността на административните документи, но от друго страна несигурността при използването само на ономастиката за определянето на етноса. Друга група папируси са със съдържание, което включва оплакването до официалната власт. Пример за такъв текст е папирус намерен в Магола, Египет (P.Enteux. 14.1; Фол 1969, 119), където е споменато името на тракийския конник Διζάλορις. В друг папирус от Магола, Египет с дата 218 г. пр. Хр. персиец се оплаква от тракиецца Ἀριστοκράτης, който е конник от първа хипархия и собственик на 100 арури земя (P. Enteux. 48). Особено внимание заслужава също така папирус открит в Арсинойте с датировка 242 – 241 г. пр. Хр., който съдържа регистър за конете, които са използвани от кавалерията (P.Petr. 2 35). В този папирус са споменати с тракийски етноним някои от конниците, които са имали офицерски длъжности като Ἄτταλος и Τήρης. Не може да не бъде споменат и друг папирус от Арсинойте с дата 222 – 221 г. пр. Хр., в който е включена информация за събираните данъци, като в този текст са запазени имената на шестима тракийски конници (P.Petr. 3 112).

6. Заключение

Данните за тракийската хипархия показват, че само няколко десетилетия след нейното създаване в нея, както и в другите етнически хипархии са включвани войници, които са принадлежали към различни етнически групи. Не е напълно известен първоначалния замисъл на Птолемей III, който е бил в основата на създаването на тези формирования, но вероятно неговата идея за етническото детерминиране на отрядите претърпява неуспех. Данните за полученото количество земя срещу военна служба показва, че относително висок процент от тракийските конници са успявали да станат част от номерираните хипархии, където са получавали повече земя. Тезата за това, че за етническите хипархии е било водещо типа въоръжение е малко вероятна. Възможно е Птолемеите да са включвали новодошлите и по-неопитни конници в етническите хипархии, срещу което са получавали само 70 арури земя, като по-късно конниците да са имали възможност да станат част от номерираните хипархии, както и да придобият

офицерски длъжности. Скептичен съм към идеята, че египетските владетели са имали високо доверие към новозаселените войници и е възможно етническите хипархии да са част от политиката на Птолемеите за постепенното интегриране на конниците в редовната войска.

THRACIAN HIPPARCHY AND THE ISSUE OF THE CAVALRYMEN'S ETHNIC IDENTITY IN PTOLEMAIC EGYPT

Martin Mishev

The organization of the cavalry in Ptolemaic Egypt is relatively similar to the system used in Hellenistic armies. The main division is called “hipparchia”, which consists of approximately 400-500 horsemen. The general difference, that distinguishes the cavalry in Ptolemaic Egypt is the relation between hipparchy and ethnicity. These five ethnic hipparchies (the so-called “Thracian”, “Thessalian”, “Macedonian”, “Mysian”, and “Persian”) are probably formed around 235 BC under Ptolemy III. Some scientists argue, that the names of hipparchies (in particular the hipparchy of the Thracians) are not related to the ethnicity itself, but with the style of warfare. Nevertheless, another possibility is that the regimental names may have originally indicated the actual ethnic background of the recruits; but if so this soon ceased to be true. But are these cavalrymen Thracian and more important – are there any arguments, which can support the thesis for their ethnic identity? Although this task is quite sophisticated, there are a lot of cavalrymen, which have Thracian names in the papyri and it is also possible to analyze the whole process of integration of foreign horsemen and the importance of the Thracian hipparchy.

СПΙΣΪΚΪ НА ΤΡΑΚΙΪΣΚΙΤΕ ΚΟΝΝΙΪΙ

Ιμε	Αρυρι	Χιπαρχια	Δλγχνος	Δατα	Μιατο/προιζχοδ	Παπιρυς
Αλέξανδρος				241 - 240 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Petr. 3 54.(b),v.1
Ανδρόμαχος	80			180 или 169 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Duk.inv 318
Ανδ.ρ..νος[..]		τετάρτης		223 - 222 γ. πρ. Χρ.	Tebtynis (Arsinoites)	P.Tebt., III.815 Frag. 4 col. I. 23-24.
Αντιγένης	100	δευτέρας		223 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Hamb. 1 24.19-20
Αριστοκράτης	80			180 или 169 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Duk.inv 318. 3-7
Αριστοκράτης	100	α		218 γ. πρ. Χρ.	Magdola (Arsinoites)	P. Enteux. 48
Άτταλος			dekanikos	242 - 241 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Petr. 2 35 (a) A,2.13
Βαστακίλας Σωσιπάρ[ο]υ			επάρχης	242-222 γ. πρ. Χρ.	Cynopolis	P.hib.2.198
Δενδούζελμυς	70			222 - 221 γ. πρ. Χρ.	Pelousion (Arsinoites)	P.Petr. 3 112 (i)
Δήμητος	100			221 - 220 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Petr.3.112a col. I. 4-5
Δημήτριος	100			218 γ. πρ. Χρ.	Magdola (Arsinoites)	P.Enteux. 22.7
Διζάπης	100			221 - 220 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Petr.3.112b. 4
Διζάπορις	70			222 γ. πρ. Χρ.	Magdola (Arsinoites)	P.Enteux. 14.1
[Διονύσιος]				50 πρ. - 50 γ. сл. Χρ.	Oxyrhynchites	ZPE 136
[Δίφιλος]	70			232 или 207 γ. πρ. Χρ.	Theogonis (Arsinoites)	CPR 18.10. 196-97
Δοληδε[λμυς]				100 - 65 γ. πρ. Χρ.	Herakleopolis	Syringes 1982, 387: 3
Δωσίθεος	100	ε		210 - 183 γ. πρ. Χρ.	Lysimachis (Arsinoites)	P.Petr. 3.34 (a).2-3
Εβρούζελμυς			dekanikos	238 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Hib. 1 81.18

⁶ ΣπισΪκΪт е съставен с помощта на публикуваните каталози (Velkov, Fol 1973; Launey 1987; La'da 2002), като източници са посочени папирусите, както и датировките според <http://papyri.info/>. (посетено на 23.11.2020). Критериите на базата на които са събрани имената не включват само примерите, при които има изричното споменаване на длгχνост в конницата или принадлежност към определена хиπαρχια, а и сведенията за получаването на 70, 80 или 100 арури, защото обикновено такъв дял са имали конниците.

Ἐπικράτης	100ε			232/231 или 207/206 г. πρ. Χρ.	Dikaiou Nesos (Arsinoites)	CPR 18.19.391-392
Ἡρακλείδης	γ			142 г. πρ. Χρ.	Arsinoites	SB XVI 12720 col. I.3-6
Ἡρακλεόδωρος				136 г. πρ. Χρ.	Berenikis Thesmophoru (Arsinoites)	PSI XIII 1311.2 / PSI XIII 1311.21-22
Ἡρόδοτος				99 - 75 г. πρ. Χρ.	Busiris (Herakleopolites)	SB VI 8974 fr.3 col. II.42-45
Ἡσίοδος	100			183 г. πρ. Χρ.	Berenikis Thesmophoru (Arsinoites)	P.Tebt. III.1 793 col. XI.II
Θεόδωρος			epilarchai	242 г. πρ. Χρ?	Pharbaitha (Arsinoites)	P.Lille I 14
Θεόδωρος Λέοντος Ἰβηρῶν				137 - 136 г. πρ. Χρ.	Tebtynis	PSI.13.1311
Θεότιμος	80			204 – 203 г. πρ. Χρ.	Euergetis (Arsinoites)	P.Petr. 3. 57 a.7
Ἰσάζελμις	100ε			231 или 206 г. πρ. Χρ.	Theogonis (Arsinoites)	CPR XVIII 3.46-47
Ἰσιάδης				130 г. πρ. Χρ.	Hermonthis	P Bad II 2
Κάλλιππος				99 - 75 г. πρ. Χρ.	Busiris (Herakleopolites)	SB VI 8974 fr. 3 col. II. 42-45
Λεύκιος			lochagos	203 - 202 г. πρ. Χρ.	Takona (Oxyrhynchites)	BGU 6 1266 A.40-41 + BGU XIV 2386
Μητροδώρος				230 - 229 г. πρ. Χρ.	Koites (Oxyrhynchites)	P.Grad.5
Νικάνωρ				238 - 237 г. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Petr. I 1.85
[Ν]ικίας			τετάρτης	250 - 200 г. πρ. Χρ.	Arsinoites?	P. Cair inv. 10327 verso col. II.13-17
N[.....]ος	100ε			226 г. πρ. Χρ.	Krokodilopolis (Arsinoites)	P.Petr. 3 21 (c) 6-7
Παραβάτης	80			180 или 169 г. πρ. Χρ.	Arsinoites	P. Duk inv. 318.3-7
Πλούταρχος				146 г. πρ. Χρ.	Herakleopolis	P.Köln Gr. IV 187.16-17
Πολέμων			ilarchai	242 - 241 г. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Petr. 2 35 (a) D,r 4
[Πτολεμαῖ(?)]ος	100			173 г. πρ. Χρ.	Hephaistias (Arsinoites)	BGU VI 1272.5-7
Πτολεμαῖος	100			236 - 235 г. πρ. Χρ.	Krokodilon Polis	P. Petr. I 16.46-48
[Σ]άτοκος	100			231 или 206 г. πρ. Χρ.	Kalliphanous (Arsinoites)	CPR 18.18.382-383

Σεύθης		τετάρτης		250 - 200 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Cair. Inv. 10327. col. II.7-8
Σιτάλακας			lochagos	244 - 242 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Petr. 3.54b new fr. I.3
Σπартάκος			?	260 - 259 γ. πρ. Χρ.	Oxyrhynchite	BGU.6.1226
Σποκῆς				257 γ. πρ. Χρ.	Mermertha (Oxyrhynchites)	P.Sorb. I 17 fr. a.6-7/ b.7-8
Σώστραος	100	δευτέρας		223 γ. πρ. Χρ.	Hiera Nesos (Arsinoites)	P.Hamb. I 24.20-22
Τήρης			dekanikos	242 - 241 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Petr. 2 35 (a) A,1.10
Φιλώτας				99 - 75 γ. πρ. Χρ.	Busiris (Herakleopolites)	SB VI 8974 fr. 3 col. II. 42-45
Φιλώτας	70			221 - 220 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Petr. 3 112e col.28-29
[...].ρόφιλος	100	γ		232 или 206 γ. πρ. Χρ.	Theogonis (Arsinoites)	CPR XVIII 31.140
[...].ς	100	γ		221 - 220 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Petr. 3 112 (a) col. I.9
[.....]				221 - 220 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Petr. 3 112 (f) 3-4
[.....]	100	δ		221 - 220 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Petr. 3 112 (a) col. I.12
[ ]	100	γ		221 - 220 γ. πρ. Χρ.	Arsinoites	P.Petr. 3 112 (a) col. I. 32
[ ]	70			179 - 178 γ. πρ. Χρ.	Philadelphia (Arsinoites)	P.Freib. 3 36 - 37. 10
[ ]	100?	δευτέρας		178 γ. πρ. Χρ.	Philadelphia (Arsinoites)	P.Freib. 3 12.14-16

БИБЛИΟΓΡΑΦΙΑ:

Рабаджиев, К. 2014. Конят, колесницата и конникът. Към интерпретацията на образа в тракийската култура. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“.

Фол, А. 1969. Тракийското военно изкуство. София: Държавно Военно Издателство.

Arr. (= Lucius Flavius Arrianus). *Alexandri Anabasis* (The Anabasis of Alexander; or, The history of the wars and conquests of Alexander the Great [Transl. E. J. Chinnock] London, 1884).

Brunt, P. 1963. Alexander's Macedonian Cavalry. – *The Journal of Hellenic Studies*, Vol. 83 (1963), 27 – 46.

- Cole, S. 2019. Ptolemaic Cavalrymen on Painted Alexandrian Funerary Monuments. – *Arts* (2019), 8, 58, 1 – 23.
- Daniel, T., 1992. The Taxeis of Alexander and the Change to Chiliarch, the Companion Cavalry and the Change to Hipparchies: *A Brief Assessment*, *AncW* 23 (1992), 30 – 42.
- Fischer-Bovet, Ch., W. Clarysse 2012. A military reform before the battle of Raphia? – *Archiv für Papyrusforschung und verwandte Gebiete*, December 2012, 26 – 35.
- Fischer-Bovet, Ch. 2014. *Army and Society in Ptolemaic Egypt (Armies of the Ancient World)*: Cambridge University Press.
- Honigman, S. 2003. "Politeumata" and Ethnicity in Ptolemaic and Roman Egypt. – *Ancient Society*, Vol. 33 (2003), 61 – 102.
- La`da, C. 2002. Foreign Ethnics in Hellenistic Egypt. *Prosopographia Ptolematica*, ed. By W.Clarysse, H. Hauben, L. Mooren, K. Vandorpe, Volume X, Leuven – Paris – Dudley, MA: Peeters.
- Launey, M. 1987. *Recherches sur les armées hellénistiques (réimpression avec addenda et mise à jour par Y. Garlan, Ph. Gauthier et Cl. Orrieux)*. Paris.
- Mueller, K. 2005. Geographical Information Systems (GIS) in Papyrology. Mapping Fragmentation and Migration Flow to Hellenistic Egypt. – *The Bulletin of the American Society of Papyrologists*, Vol. 42, No. 1/4 (2005), 63 – 92.
- Nielsen, B., K. Worb 2001. New Papyri from the New York University Collection: II. – *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, Bd. 136 (2001), 125 – 144.
- Nutt, St. 1993. *Tactical interaction and integration: a study in warfare in the Hellenistic period from Philip II to the Battle of Pydna*. PhD Thesis: Newcastle University.
- Oates, J. 2001. Order from Ptolemaios to Nechoutes. *Essays and Texts in Honor of J.David Thomas (P.Thomas)*. – *American Studies in Papyrology* 42, (2001) No. 2, 77 – 79.
- Scheuble-Reiter, S. 2012. Die Katökenreiter im ptolemäischen Ägypten. – *Vestigia, Beiträge zur Alten Geschichte*, Band 64. München: C. H. Beck.
- Scheuble-Reiter, S. 2014. Fragmente mit nummerierten und ethnischen Hipparchien (P.UB Trier S 77-43). – *Archiv für Papyrusforschung und verwandte Gebiete*, Volume 60, Issue 2, 363 – 372.
- Sidnell, Ph. 2006. *Warhorse. Cavalry in Ancient Warfare*. London – New York.
- Spence, I. 1993. *The cavalry of Classical Greece. A social Military History with Particular Reference to Athens*. Oxford: Clarendon Press.
- Thomson, D. 2012. Cleruchs, Egypt. In: *The Encyclopedia of Ancient History*, 1 – 2.
- Uebel, F. 1968. *Die Kleruchen Ägyptens unter den ersten sechs Ptolemaern*. Berlin.
- Velkov, V., A. Fol. 1977. Les Thraces en Égypte gréco-romaine, *Studia Thracica* 4, Sofia
- Webber, Chr. 2011. *The Gods of Battle: The Thracians at War, 1500 B.C. – 150 A.D.* Pen & Sword.

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ:

Фиг. 1. Папирус P.UB Trier S 77-43 (по: Scheuble-Reiter 2014, 369).

Фиг. 2. Надгробна стела от Александрия (IV – III в. пр. Хр.) (по: Cole 2019, 7: 5).

Фиг. 3. Папирус P.Duk inv. 318 (по:

<https://library.duke.edu/rubenstein/scriptorium/papyrus/images/150dpi/318r-at150.gif>

(Посетено на 23.11.2020)).